

26. oktober 2026
Side 1 af 35

Offentlig høring af reguleringsprojekt i Århus Å og Lyngbygård Å i forbindelse med etablering af omløbsstryg ved Årslev Engsø

Teknik og Miljø offentliggør forslag til et reguleringsprojekt i Århus Å og Lyngbygård Å i forbindelse med etablering af omløbsstryg ved Årslev Engsø. Omløbsstryget har til formål at lede vandet fra de to vandløb udenom engsøen i den periode, hvor havørredyngel (smolt) vandrer mod havet. Under de nuværende forhold er der en stor dødelighed i forbindelse med smoltens vandring gennem engsøen. På den baggrund vil reguleringsprojektet bidrage til at forbedre ørredbestanden i de to vandløb inkl. tilløb.

Projektet berører følgende matrikler:

Årslev By, Sdr. Årslev: 1a, 1p, 4ab, 4ac, 4h, 4g, 4n, 5k, 6k, 8k, 9ar, 11df, 11dh, 11di, 12v, 13aa, 18i, 21g, 23i, 29e, 30d, 37, 48a og 48b

Skibby By, Harlev: 1c, 1m, 2i, 3g, 3h 3o, 4z, 5e, 5q og 11

Ormslev By, Ormslev: 4a, 7i og 51a

Høring af reguleringsprojektet

Projektet offentliggøres i 4 uger i henhold til § 15 bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering mv¹.

Projektet offentliggøres i 4 uger på www.aarhus.dk fra den 26. oktober 2026.

Bemærkninger eller indsigelser mod projektet skal sendes til naturogvandloeb@mtm.aarhus.dk senest den 23. november 2026.

Vandløbsloven

Det aktuelle projekt vurderes at kræve tilladelse efter en række af vandløbslovens² bestemmelser. Det drejer sig om følgende:

- Regulering af vandløb efter vandløbslovens § 17.
- Etablering, ændring og fjernelse af broer, spange og overkørsler efter vandløbslovens § 47.
- Etablering af stemmeværker efter § 48.

Beskrivelse af projektet

Formålet med projektet er at øge overlevelsen af nedtrækkende ørredsmolt fra Århus Å og Lyngbygård Å og derigennem skabe grundlag for at opnå naturlige og selvreproducerende ørredbestande i begge vandløb.

TEKNIK OG MILJØ

By og Natur
Aarhus Kommune

Natur og Miljø

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Direkte telefon: 41 85 53 88

Sagsbehandler:
Thor Joensen

¹ BEK nr. 834 af 27/06/2016

² LBK nr. 1217 af 25/11/2019

26. oktober 2026
Side 2 af 35

Århus Å og Lyngbygård Å med tilløb er generelt fine vandløb med rent vand og gode fysiske forhold. Begge vandløb har potentiale til at understøtte stærke selvreproducerende ørredbestande, hvilket også var tilfældet frem til etableringen af Årslev Engsø i 2003. På dette tidspunkt var bestandene formentlig præget af en markant dødelighed for ørredsmolt ved deres passage gennem Brabrand Sø. Dette tab var dog ikke større, end at bestandene kunne opretholdes. Efter etablering af Årslev Engsø skal ørredsmolten nu passere gennem to store lavvandede søer, og undersøgelser af DTU Aqua har vist, at der mistes op til 72 % af smolten i hver af søerne. Dette tab er større, end den naturlige ørredproduktion kan kompensere for, og ørredbestandene i de to vandløb har været nedadgående siden etablering af engsøen. Engsøen er således en direkte hindring for, at de miljømæssige målsætninger for fisk kan opnås i over 100 km. målsatte vandløb, herunder Århus Å og Lyngbygård Å samt de mange mindre tilløb.

Aarhus Kommune og Aarhus Amt har siden etableringen af Årslev Engsø forsøgt at kompensere for det forøgede molttab, som engsøen har medført. Dette er gjort ved at skabe fri passage ved alle tidligere vandmøller og opstemninger samt ved at restaurere længere vandløbstræk, hvorved gyde- og opvækstforholdene for ørred er væsentligt forbedrede. I den samme periode er vandløbsvedligeholdelsen ændret fra en tidligere hårdhændet vedligeholdelse til en meget skånsom, ligesom vandet i Århus Å er klaret op som følge af vandremuslingernes indvandring i Stilling-Solbjerg Sø øverst i vandløbssystemet. På trods af den store indsats og forventninger om en væsentligt forbedret ørredbestand er det ikke lykkedes at vende den negative udvikling.

Problemet er påpeget af kommunens Grønne Råd samt vandrådet for Aarhus Bugt. Byrådet i Aarhus Kommune besluttede derfor i maj 2019, at Teknik og Miljø skal arbejde for en løsning for faunapassage ved Årslev Engsø, der kan sikre en selvreproducerende ørredbestand og samtidig bevare Årslev Engsø som et vigtigt natur- og rekreativt område med en fortsat høj grad af næringsstoffjernelse.

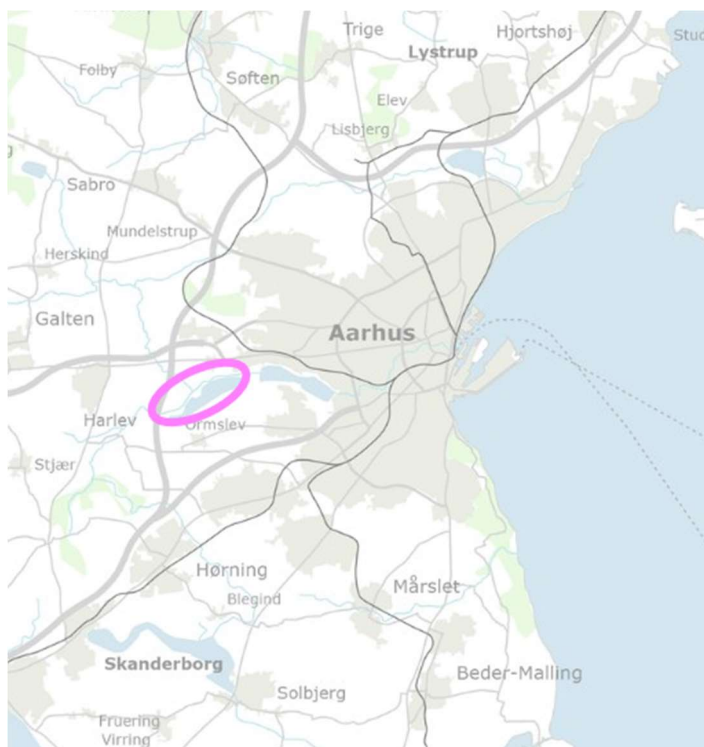
Nuværende forhold

Projektområdet ved Årslev Engsø er beliggende i det åbne land vest for Aarhus (figur 1). Projektområdet domineres af Årslev Engsø, der blev etableret i 2003 med henblik på at reducere udledningen af kvælstof til Aarhusbugten. Årslev Engsø modtager vand dels fra Århus Å, der løber ind i søens vestlige ende, og dels fra Lyngbygård Å, der løber til søen fra nord. Årslev Engsøs udløb udgøres af Århus Å, der findes i søens nordøstlige hjørne. Herfra løber Århus Å til Brabrand Sø og sidenhen til Aarhusbugten via den nedre del af Århus Å, der løber gennem Aarhus By.

Århus Å og Lyngbygård Å er begge offentlige vandløb omfattet af hhv. regulativ for Århus Å (2023) og Lyngbygård Å (2018).

26. oktober 2026
Side 3 af 35

Figur 1: Oversigtskort hvor projektområdets placering er markeret med lilla.

Årslev Eng sø udgør i dag et vigtigt bynært naturområde, som i stor stil benyttes af borgere til gåture, fuglekiggeri mv. Et vigtigt element i disse aktiviteter er en sti, som ligger på et dige, der omkranser den nordlige del af engsøen. Umiddelbart nord for diget ligger dele af det tidligere forløb af Århus Å, som blev delvist opfyldt, da engsøen blev etableret. Åens tidligere forløb er ikke vandførende i dag, men kan flere steder tydeligt erkendes som en lavning i terrænet.

Projektforslag

Projektets primære formål er at etablere et omløbsstryg, som kan lede ørredsmolt fra Århus Å og Lyngbygård Å uden om Årslev Eng sø i smoltens vandringsperiode fra medio marts til medio maj. Projektet rummer en række fysiske tiltag i de to vandløb samt øvrige tiltag, der er nødvendige for projektets gennemførelse (figur 2). De enkelte tiltag beskrives i de kommende afsnit.

26. oktober 2026

Figur 2: Oversigtskort med angivelse af de projekterede tiltag i forbindelse med projektet. Se signaturforklaring på kortet.

Genslyngning af Lyngbygård Å mellem Skibbyvej og diget nord for Årlev Engso

Projektet berører strækningen af Lyngbygård Å fra Skibbyvej og frem til udløbet i Årlev Engso. Vandløbet er karakteriseret ved et forholdsvis reguleret og nedskåret forløb. Strækningen har gennemsnitligt fald på ca. 1,6 ‰, men hvor faldet afvikles ujævnt over et par mindre styrt/stryg.

Den projekterede genslyngning starter i vandløbets station 25.640 m. Herfra etableres et nyt slynget vandløb frem til udløbet i det nye forløb af Århus Å. Ved starten af den genslyngede strækning hæves vandløbsbunden med 30 cm med henblik på at etablere et terrænnært vandløb. Som følge af denne bundhævning forventes der på sigt at kunne ske en passiv hævnings af vandløbsbunden på op til 0,5 m som følge af aflejringer opstrøms den genslyngede strækning. Bundhævnings forventes at kunne påvirke en vandløbsstrækning indtil ca. 170 m opstrøms Skibbyvej. Bundhævnings forventes dog kun at medføre begrænsede vandspejlshævninger, da tærsklen under

Skibbyvej, som er definerende for vandstanden opstrøms broen, blot hæves med ca. 20 cm.

26. oktober 2026
Side 5 af 35

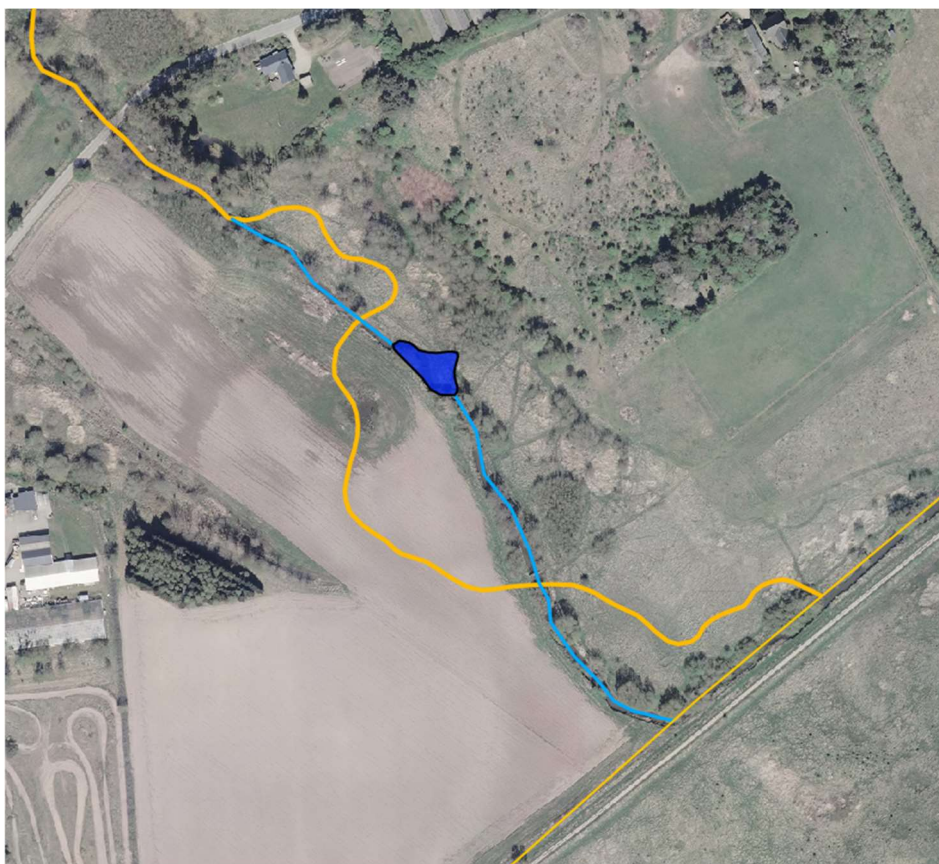
Vandløbets projekterede forløb fremgår af figur 3. Vandløbet er projekteret med dimensioner som angivet i tabel 1.

Den genslyngede strækning af Lyngbygård Å etableres med henblik på at genskabe et terrænnært og slynget vandløb, og der sikres en forbedret forbindelse mellem vandløbet og de omkringliggende engarealer. Dette vil forbedre vandløbets fysiske forhold, hvilket understøtter Vandområdeplanernes miljømål om god økologisk tilstand i Lyngbygård Å.

Den planlagte genslyngning af Lyngbygård Å vil desuden resultere i, at vandløbet oftere vil oversvømme ved større regnhændelser, hvilket kan bidrage til fjernelse af kvælstof og fosfor fra vandløbsvandet. Endelig medfører genslyngningen vådere jordbundsforhold omkring åen, hvilket bidrager til at mindske udledningen af CO₂ fra de kulstofholdige jorde langs åen.

Tabel 1: Dimensioner på det projekterede forløb af Lyngbygård Å.

St. (m)	Bundkote (m)	Fald (‰)	Bundbredde	Bemærkning
25.560			4,4	Bro Skibbyvej
25.640	1,75	*	*	Start genslyngning
		1,2	2,5	
25.869	1,47		*	
			2,0	
26.010	1,3	*	*	
		4,5	2,5	
26.186	0,5	*	*	
		0,6	5	
26.353	0,4	*	*	Udløb i nyt forløb af Århus Å

26. oktober 2026
Side 6 af 35

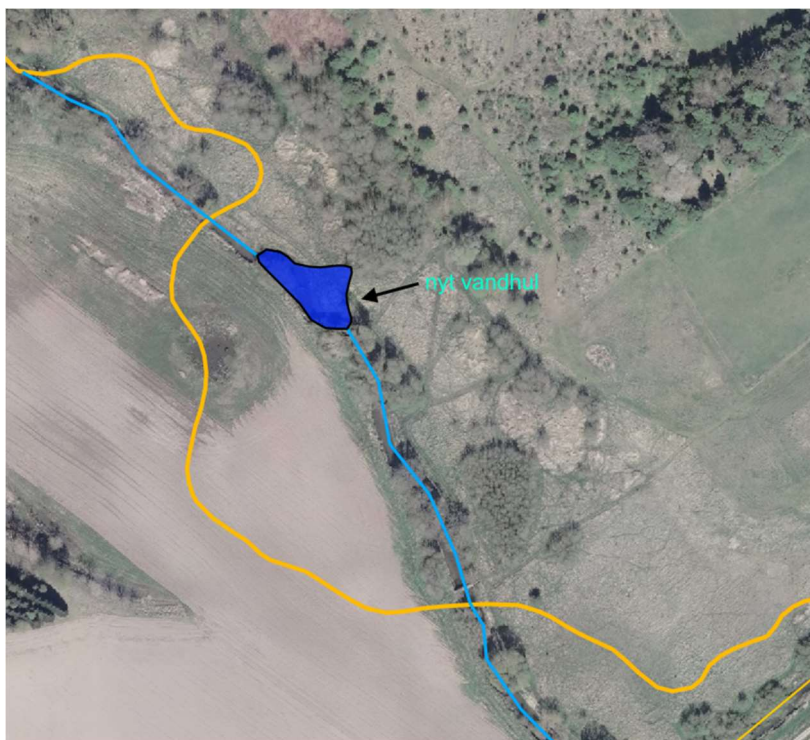
Figur 3: Oversigtskort med angivelse af det projekterede forløb Lyngbygård Å (orange). Det nuværende forløb er markeret med blåt. Den blå polygon markerer placeringen af et vandhul.

Etablering af nyt vandhul på matr.nr. 4h Årlev By, Sdr. Årlev og 3g Skibby By, Harlev, ved det genslyngede forløb af Lyngbygård Å.

I forbindelse med genslyngningen af Lyngbygård Å etableres et vandhul i en del af åens gamle forløb (figur 4). Det nye vandhul har til formål at imitere en afsnøret mæanderbue, som er hyppige langs naturlige vandløb. Der foretages ikke en uddybning af bunden, og det resulterende vandhul vil være lavvandet. Der foretages der alene tilpasning af brinken mod øst, som flades ud til et anlæg på ca. 1:5. Brinken mod vest er en stejl skrænt, der potentielt kan tjene som ynglested for isfugl. Denne bevares uændret. Vandhullet vil bidrage til øget variation i projektområdet og derudover skabe nye levesteder for dyre- og plantearter tilknyttet vandhuller.

26. oktober 2026
Side 7 af 35

Figur 4: Oversigtskort med angivelse af det projekterede vandhul. Lyngbygård Å's nuværende og projekterede forløb er markeret med hhv. blå og orange.

Lyngbygård Å mellem diget og engsøen

Det eksisterende forløb af Lyngbygård Å mellem diget og engsøen opretholdes uændret. Diget opfyldes som en del af projektet, men der etableres et vandindtag i diget, der skal sikre afledning af ca. 50 % af Lyngbygård Å's nuværende årsmiddelvandføring. Dette gøres for at sikre fortsat tilførsel af vand til et areal med elle- og askeskov, som er udpegningsgrundlag for Natura 2000 område N233 Brabrand Sø med omgivelser. Baggrunden herfor beskrives nærmere i afsnittet om Natura 2000 væsentlighedsvurdering.

Omlægning af Århus Å nord om Årslev Engsø

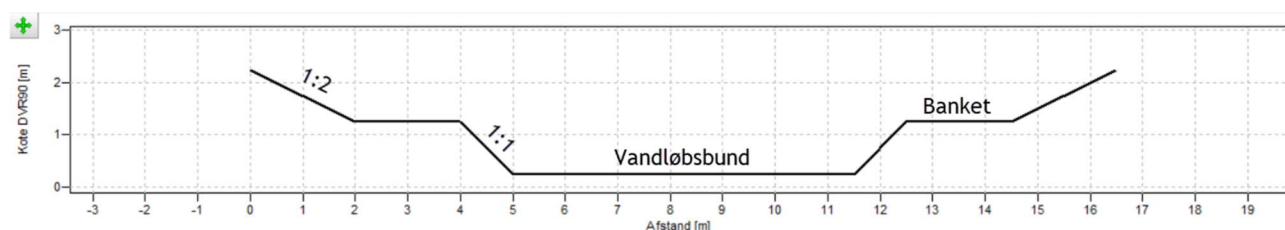
Århus Å omlægges ved etablering af et nyt forløb af åen nord om engsøen og diget. Åen etableres primært i det tidligere forløb af Århus Å fra før engsøens etablering, men i et let slynget forløb under hensyntagen til det eksisterende terræn (figur 2).

Det nye forløb af Århus Å starter vest for Holmbækvej i vandløbets st. 18.790 m, hvor åen i dag krydser gennem diget og derefter løber til Årslev Engsø. I stedet etableres et ca. 1,26 km langt nyt forløb af åen på digets nordside frem til sammenløbet med det nye forløb af Lyngbygård Å. Herefter etableres et 1,56 km langt forløb frem til åens nye indløb i Årslev Engsø.

Det nye forløb etableres med et dobbeltprofil med dimensioner som angivet i tabel 2. Frem til sammenløbet med Lyngbygård Å etableres vandløbet med bundbredde på 4 m og banketter på 1,5 m bredde i 1 m højde over bunden. Skråningsanlæg til banketterne graves i anlæg 1:1, mens skråningsanlæg til terræn graves i anlæg 1:1,5 eller fladere under hensyntagen til det omkringliggende terræn. Efter sammenløbet med Lyngbygård Å øges bundbredden til 6,5 m og bredden på banketterne til 2 m. De øvrige dimensioner fastholdes. I figur 5 ses principtværsnit af det nye forløb af Århus Å.

26. oktober 2026
Side 8 af 35

Figur 5: Principtværsnit af det nye forløb af Århus Å.

Tabel 2: Dimensioner på det projekterede forløb af Århus Å

St. (m)	Bundkote (m)	Fald (‰)	Bemærkning
18.790	0,98	*	Start nyt forløb. Dobbeltprofil bundbredde 4 m
		0,4	
20.036	0,50	*	Sammenløb med Lyngbygård Å. Dobbeltprofil bundbredde 6,5 m
20.884	0,24	0,3	Overkørsel 1
21.505	0,06		Indløb til Årslev Engsø / Start omløb
21.878	-0,06		Overkørsel 2
21.912	-0,07	*	Udløb fra Årslev Engsø / slut omløb

Etablering af smoltpassage

Der etableres et nyt ca. 400 meter langt vandløbstrace mellem Århus Å's fremtidige indløb til Årslev Engsø og det eksisterende afløb fra engsøen (figur 6). Dette vandløbstrace udgør selve smoltpassagen, som har til formål at lede ørredsmolten uden om Årslev Engsø i forbindelse med deres vandring mod havet. Vandløbstraceet vil kun være vandførende i perioden medio marts til medio maj. Resten af året vil Århus Å løbe ind i Årslev Engsø ligesom under de nuværende forhold. I denne periode vil smoltpassagen fremstå vandfyldt, men uden gennemstrømning. Smoltpassagen etableres som et dobbeltprofil med bundbredde på 6,5 m og banketter på 2 m bredde i 1 m højde over bunden. Skråningsanlæg til banketterne graves i anlæg 1:1, mens skråningsanlæg til terræn graves i anlæg 1:1,5 eller fladere under hensyntagen til det omkringliggende terræn. Øvrige dimensioner fremgår af tabel 2.

Vandfordelingen mellem hhv. Årlev Engsø og smoltpassagen styres af de stemmевærker, som beskrives nedenfor.

26. oktober 2026
Side 9 af 35

Figur 6: Oversigtskort hvor smoltpassagen er markeret med rødt. Det projekterede indløb af Århus Å til engsøen er markeret med orange, og det nuværende afløb med blåt. Sorte streger er eksisterende afvandingsledninger.

Etablering af sandfang

Under de nuværende forhold aflejres der en del sand i Årlev Engsø, som skyldes sandtransport fra især Århus Å. Der etableres et sandfang i starten af den omlagte del af Århus Å (figur 7). Herved kan det undgås, at sandet aflejres i det nye forløb af Århus Å, samt at Årlev Engsø og Brabrand Sø sikres mod sandtransport.

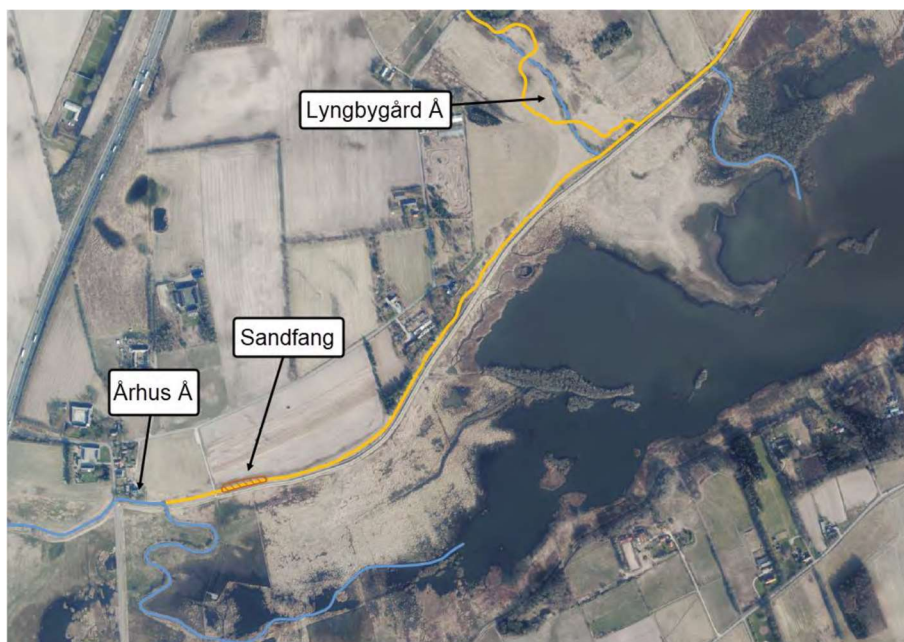
Sandfanget etableres med en bredde på 20 m og længde på 50 m og med bund ca. 1 m under bunden på det op- og nedstrøms liggende vandløb. Sandfanget har ligeledes en funktion i forhold til at begrænse tilførslen af partikelbundet fosfor til Årlev Engsø og Brabrand Sø. På baggrund af sedimentprøver fra Årlev Engsø ved indløbet fra Århus Å er det vurderet, at det planlagte sandfang kan tilbageholde 15-20 kg fosfor pr. år, som ellers ville været endt i de nedstrøms liggende søer.

I forbindelse med en kommende tilladelse til projektet vil der blive stillet driftsvilkår for sandfanget. Aarhus Kommune vil være ansvarlig for drift og vedligeholdelse af sandfanget. Sandfanget skal driftes, så dets effekt i forhold til sedimentfjernelse opretholdes. Sandfanget vil således skulle tilses

jævnligt for at sikre, at oprensning kan ske inden, at sandfangets effekt forringes i væsentlig grad.

26. oktober 2026
Side 10 af 35

Figur 7: Oversigtskort med angivelse af placering af sandfang i Århus Å.

Etablering af overløbspunkter til at sikre mod øget oversvømmelsesrisiko ved store nedbørshændelser

Årslev Engsø har i dag en funktion i forhold til forsinkelse af vand fra Århus Å og Lyngbygård Å ved store regnhændelser. Denne forsinkende effekt opretholdes ved at indbygge overløbspunkter i det projekterede forløb af Århus Å, hvor åen kan aflaste til Årslev Engsø under store regnhændelser. Overløbspunkterne etableres ved at sænke diget, som kommer til at afgrænse Årslev Engsø og det kommende forløb af Århus Å. Den eksisterende sti reableres ovenpå de sænkede strækninger af diget, så stien fortsat kan benyttes som under de nuværende forhold.

Der indbygges et overløbspunkt i det eksisterende forløb af Århus Å umiddelbart inden starten på det nye forløb (figur 8). Her sænkes den nuværende digekote med 50-60 cm over en mindst 50 meter lang strækning. Digets højde sænkes til kote 2,2 m DVR90. Herved vil vandet aflaste til engsøen, inden vandstanden i åen når en højde, hvor der vil opstå problemer for de nærliggende ejendomme.

Derudover etableres et overløbspunkt tæt på Lyngbygård Å's nuværende indløb i Årslev Engsø (figur 8). Her sænkes diget med 60-70 cm ned til kote 2,0 m DVR90 på en minimum 50 meter lang strækning.

26. oktober 2026
Side 11 af 35

Figur 8: Oversigtskort hvor de projekterede overløbspunkter er markeret med rødt. Områdets projekterede vandløb er angivet med gult og eksisterende vandløb med blå.

Bygværker

I forbindelse med projektet etableres og ændres en række bygværker i form af stemmewærker og broer. Stemmewærkerne etableres for at kunne styre vandfordelingen mellem hhv. smoltpassage og Årlev Engsø, mens broerne skal opretholde de eksisterende adgangsforhold i projektområdet. De enkelte bygværkers placering ses på figur 9. Bygværkerne beskrives nedenfor.

26. oktober 2026
Side 12 af 35

Figur 9: Oversigtskort med angivelse af placeringen af de planlagte stemmeværker samt fremtidige broer og spange. Stemmeværker er angivet med røde prikker.

Bro 1

Der er tale om en eksisterende bro over Århus Å ved åens krydsning af diget. Broen er slidt og bliver overflødig efter gennemførelse af projektet. Broen fjernes derfor som en del af projektet. Efterfølgende foretages opfyldning af diget, og der etableres sti til erstatning for broen. Herved opretholdes de nuværende adgangsforhold.

Spang 1 (st. 18.889 m)

Der etableres en spang over det nye forløb af Århus Å. Spangen skal sikre fortsat mulighed for færdsel på en sti, der skaber forbindelse mellem en parkeringsplads ved Skibbyvej og stien på diget. Spangen etableres som en gangbro med bredde på ca. 2 m og længde på 18 m. Broen vil ikke kunne anvendes til køretøjer. Broen etableres så den spænder over vandløbets profil og derved ikke virker hydraulisk begrænsende.

Spang 2 (St. 19.678 m)

Der etableres en spang over det nye forløb af Århus Å. Spangen skal sikre forbindelse mellem ejendommen Skibbyvej 51 og stien ved diget. Spangen etableres med en bredde på ca. 2 m og længde på 20 m. Spangen dimensioneres til at kunne bære et mindre køretøj på op til 1.200 kg. Spangen etableres så den spænder over vandløbets profil og derved ikke virker hydraulisk begrænsende.

Bro 2 (st. 20.278 m)

Der er tale om en eksisterende betonbro over Lyngbygård Å. Efter realisering af projektet vil broen skulle gennemløbes af det omlagte forløb af Århus

Å efter sammenløbet med Lyngbygård Å. På baggrund af hydrauliske beregninger vurderes det, at broen har den fornødne hydrauliske kapacitet til at aflede vand fra begge vandløb under de projekterede forhold. Dette var ligeledes tilfældet før etablering af Årsløvs Eng. Broen bevares derfor uændret i forbindelse med projektet.

26. oktober 2026
Side 13 af 35

Bro 3 (20.333 m)

Der er tale om en eksisterende bro over Lyngbygård Å ved åens krydsning af diget. Broen bliver overflødig i forbindelse med projektet, da det kommende forløb af Århus Å kommer til at løbe på nordsiden af diget. Hullet i diget opfyldes og der etableres en sti til erstatning for broen. Som beskrevet ovenfor, skal der i forbindelse med projektet sikres fortsat afledning af en delmængde af åens vandføring til Årsløvs Eng via det tidligere forløb af Lyngbygård Å. Ved opfyldning af diget indbygges der derfor et indløbsbygværk i diget, som skal sikre denne afledning til engsøen. Indløbet dimensioneres efter at kunne aflede 50 % af Lyngbygård Å's nuværende årsmiddelvandføring via det eksisterende afløb.

Spang 3 (20.533 m)

Der etableres en spang over det nye forløb af Århus Å. Spangen skal sikre fortsat mulighed for færdsel på en grussti, der skaber forbindelse mellem Skibbyvej og diget ved engsøen. Spangen etableres som en gangbro med en bredde på ca. 2 m og længde på 22 m. Broen vil ikke kunne anvendes til køretøjer. Broen etableres så den spænder over vandløbets profil og derved ikke virker hydraulisk begrænsende.

Overkørsel 1 (st. 20.884 m)

Der etableres en ny overkørsel i forbindelse med en markvej med forbindelse til Skibbyvej. Overkørslen etableres med en stålbue med et vandslug på ca. 9 m, så vandløbsbunden kan føres ubrudt igennem overkørslen. Stålbuen etableres i en bredde på 12 m, hvilket muliggør etablering af en minimum 4 m bred kørevej. Overkørslen dimensioneres til at kunne bære en traktor med kreaturvogn.

Spang 4 (st. 21.312 m)

Der etableres en spang over det nye forløb af Århus Å. Spangen skal sikre mulighed for fortsat færdsel på en markvej med forbindelse til Årsløvs By. Spangen etableres med en bredde på op til 2 m og længde på ca. 22 m. Broen vil ikke kunne anvendes til køretøjer. Broen etableres så den spænder over vandløbets profil og derved ikke virker hydraulisk begrænsende.

Spang 5 (st. 21.490 m)

Der etableres en spang over det nye forløb af Århus Å i forbindelse med dennes krydsning af diget inden indløbet i engsøen. Spangen etableres med en bredde på 2 m og længde på ca. 22 m. Broen vil ikke kunne anvendes til

køretøjer. Broen etableres så den spænder over vandløbets profil og derved ikke virker hydraulisk begrænsende.

26. oktober 2026
Side 14 af 35

Stem 1 (st. 21.505 m)

Stemmeværket etableres ved Århus Å's nye indløb til Årslev Engsø. Stemmeværket skal styre tilførslen af vand til Årslev Engsø. Stemmeværket etableret med et vandslug på mindst 10 m og forventes opdelt i 4-5 fag af 2-2,5 meter. I smoltperioden afgitres stemmeværket med 6 mm riste.

Stemmeværket etableres med overløbskant i kote 1,8 m DVR90, så åen kan løbe over stemmeværket og aflaste til Årslev Engsø ved store regnhændelser. Stemmeværket placeres i tilknytning til spang 5, så det skjules mest muligt.

Stem 2 (St. 21.500 m)

Stemmeværket etableres ved starten af omløbet og skal styre tilførslen af vand fra Århus Å til omløbet. Stemmeværket etableres med vandslug på minimum 9 meter.

Stemmeværket etableres med overløbskant i kote 2,0 m DVR 90, så der kun vil ske overløb til omløbet ved meget store regnhændelser, når stemmeværket er lukket.

Overkørsel 2 (st. 20.878 m)

Der etableres en overkørsel i forbindelse med en markvej med forbindelse til Sandbjergvej. Overkørslen etableres med en stålbue med et vandslug på ca. 9 m, så vandløbsbunden kan føres ubrudt igennem overkørslen. Stålbuen etableres i en bredde på 12 m, hvilket muliggør etablering af en minimum 4 m bred kørevej. Overkørslen dimensioneres til at kunne bære en traktor med kreaturvogn.

Stem 3 (st. 21.912 m)

Stemmeværket etableres for at sikre imod tab af smolt, der kan ende i Årslev Engsø som følge af tilbagestuvning af vand fra Århus Å til Årslev Engsø. Stemmeværket etableres med et vandslug på 14 meter, svarende til bredden på det nuværende afløb fra Årslev Engsø. I smoltperioden afgitres stemmeværket med 6 mm riste.

Stemmeværket etableres med overløbskant i kote 1,6 m DVR90. Stemmeværkets plader forsynes med højvandsklapper med en samlet åbning på 1x3 m i kote 0,25 m DVR90. Højvandsklapperne skal sikre, at vandet fortsat kan løbe ud af engsøen, når stemmeværket er lukket i smoltperioden.

Stemmeværket etableres umiddelbart øst for det eksisterende afløb fra Årslev Engsø. Stemmeværket etableres ved siden af afløbet, da det vil lette anlægsarbejderne at kunne lave stemmeværket i tør og intakt jord frem for i det

eksisterende afløb. Derudover vurderes der at være risiko for sætningsskader ved etablering af stemmeværket i det eksisterende vandløb, hvor bunden domineres af bløde aflejringer. Efter etablering af stemmeværket laves et nyt afløb fra engsøen, som føres gennem stemmeværket og frem til det nuværende forløb af Århus Å (figur 10). Det omlagte afløb fra engsøen etableres med en bredde på 14 m og samme vandføringsevne som det eksisterende afløb, så der sikres mod øget oversvømmelsesrisiko. Den resterende del af det gamle afløb opfyldes med overskudsjord.

26. oktober 2026
Side 15 af 35

Figur 10: Oversigtskort hvor placeringen af det projekterede stemmeværk er markeret med sort og det nye afløb fra engsøen med rødt.

Bro 4 (st. xx m)

Broen ved det eksisterende afløb fra engsøen fjernes i forbindelse med, at der etableres et nyt udløb af Århus Å fra engsøen. Der etableres en ny bro i forbindelse med Århus Å's krydsning af diget, så de eksisterende adgangsveje i projektområdet opretholdes. Den nye bro forventes at etableres i ca. 3 m bredde og så den spænder over vandløbets frie profil. Broen dimensioneres efter at kunne bære en lastbil.

Styring af vandfordeling i smoltperioden

Smoltperioden fastlægges som perioden medio marts til medio maj, da det dækker denne periode, at størstedelen af smolttrækket forventes at forekomme. Herved sikres en simpelt og let administrerbar styringspraksis.

26. oktober 2026
Side 16 af 35

I smoltperioden åbnes der for fri passage til smoltpassagen ved at åbne for stem 2. Samtidig afgitres ind- og udløb fra Årslev Engsø med 6 mm riste, så smolten ikke kan komme ind i engsøen. Ristene sikrer, at der fortsat sker en vis vandtilførsel til engsøen, hvilket bidrager til at opretholde engsøens kvælstofreducerende funktion. Det estimeres, at ca. 80 % af den samlede vandføring ledes gennem smoltpassagen, og at de resterende 20 % ledes til engsøen.

I forbindelse med en kommende tilladelse efter vandløbsloven til projektet vil der blive stillet vilkår om den konkrete styring af vandfordelingen. Vilkårene forventes at blive fastsat med udgangspunkt i ovenstående beskrivelse.

Sløjfning af dræn ved diget nord for Årslev Engsø

I forbindelse med projektet om etablering af Årslev Engsø blev der etableret en række drænledninger, som har til formål at aflede vand nord for engsøen gennem diget og ind i engsøen. Disse dræn bliver overflødige, når det nye forløb af Århus Å nord om diget etableres. De kendte drænledninger inden for projektområdet ses på figur 11. De omhandlede drænledninger afropes under diget, hvorefter overflødige rør opgraves og bortskaffes. Drænenene fra nord vil fremover kunne afvande direkte til det nye forløb af Århus Å.

Figur 11: Oversigtskort hvor kendte drænledninger i projektområdet er markeret med sort. Områdets projekterede vandløb er angivet med gult og eksisterende vandløb med blåt.

Etablering af erstatningsvandhul på matr.nr. 21g Årslev By, Sdr. Årslev

I dag findes der et mindre vandhul i den nedre ende af det tidligere forløb af Århus Å nord for engsøen. Vandhullet er opstået i åens tidligere forløb, som kun blev delvist opfyldt, da søen blev etableret. Vandhullet vil forsvinde, når det nye forløb af Århus Å etableres.

26. oktober 2026
Side 17 af 35

Det eksisterende vandhul er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Derfor skal der etableres et erstatningsvandhul, inden det eksisterende vandhul fjernes. Erstatningsvandhullet er etableret i foråret 2025 og er mere end dobbelt så stort som det eksisterende vandhul. Det eksisterende og nye vandhul ses på figur 12.

Figur 12: Oversigtskort hvor det nuværende vandhul er markeret med rødt og erstatningsvandhullet med blåt.

Håndtering af overskudsjord

Etablering af det nye forløb af Lyngbygård Å samt etablering af vandhul i åens gamle trace resulterer i ca. 8.200 m³ overskudsjord. Heraf vil ca. 3.600 m³ kunne anvendes til opfyldning af det eksisterende forløb af Lyngbygård Å.

Etablering af det nye forløb af Århus Å inkl. nyt sandfang resulterer i ca. 40.300 m³ overskudsjord.

Etablering af erstatningsvandhullet på matr.nr. 21g Årslev By, Sdr. Årslev vil ikke generere overskudsjord, da jorden blot planeres ud på matriklen.

Den overskydende jord bortskaffes fra projektområdet, da området er omfattet af en landskabsfredning (Årslev Engsø – Århus Ådal reg.nr. 2342.05. fra 29.03.2001), og da størstedelen af arealerne er registreret som beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3. Overskudsjorden forventes således at skulle bortkøres og aflægges på nærliggende arealer uden landskabs- og naturmæssige bindinger.

26. oktober 2026
Side 18 af 35

Regulativmæssige forhold

Århus Å og Lyngbygård Å er begge offentlige vandløb omfattet af hhv. regulativ for Århus Å (2023) og Lyngbygård Å (2018). I de kommende afsnit redegøres der for de regulativmæssige forhold i de to vandløb efter gennemførelse af projektet. De beskrevne ændringer indarbejdes i regulativerne ved en kommende regulativrevision.

Begge vandløbsregulativer er af typen teoretisk skikkelse. Heri fastsættes vandløbets dimensioner ved en teoretisk skikkelse, der kan bruges til at beregne en vandføringsevne, der som minimum skal være til stede i vandløbet. Vandløbets faktiske skikkelse kan afvige fra vandløbets teoretiske skikkelse, men den faktiske skikkelse skal have en vandføringsevne, der mindst svarer til den teoretiske skikkelses vandføringsevne.

Lyngbygård Å

Den offentlige del af Lyngbygård Å vil fremover udgøres af den genslyngede strækning af åen frem til det nye forløb af Århus Å. Vandløbsstrækningens teoretiske skikkelse vil være som angivet i tabel 1. Den fremtidige vedligeholdelse af vandløbsstrækningen følger bestemmelserne i regulativet.

Derudover opretholdes den eksisterende del af Lyngbygård Å fra det nye forløb og frem til udløbet i Årslev Engsø som en del af det offentlige forløb af Lyngbygård Å. Strækningens teoretiske skikkelse ændres til at have en bundbredde på 2 m frem for de nuværende 4 m, mens de øvrige regulativmæssige dimensioner fastholdes. Den fremtidige vedligeholdelse af vandløbsstrækningen følger bestemmelserne i regulativet.

Århus Å

Det omlagte forløb af Århus Å nord om engsøen vil fremover udgøre det offentlige forløb af Århus Å. Vandløbsstrækningens teoretiske skikkelse vil være som angivet i tabel 2. Den fremtidige vedligeholdelse af vandløbsstrækningen følger bestemmelserne i regulativet.

Økonomi og tidsplan

Projektet forventes gennemført i starten af 2027, når alle nødvendige tilladelser til projektet er opnået. Anlægsarbejderne forventes at kunne gennemføres i løbet af ca. 3 måneder.

Udgifter til projektet afholdes af Aarhus Kommune.

26. oktober 2026
Side 19 af 35

Konsekvensvurdering

Afvandingsmæssige forhold

I de følgende afsnit redegøres der for de afvandingsmæssige konsekvenser af de beskrevne ændringer af Lyngbygård Å og Århus Å. Derudover foretages en vurdering af, om projektet kan påvirke afvandingsforholdene udenfor selve projektområdet, herunder om det kan medføre øget oversvømmelsesrisiko.

Lyngbygård Å

Genslyngningen af Lyngbygård Å er projekteret med fokus på at genskabe et terrænnært vandløb med hydrologisk forbindelse til de omkringliggende engarealer. Projektet vil således medføre, at de vandløbsnære arealer bliver mere fugtige. Det er beregnet, at der vil være begyndende oversvømmelser fra det nye forløb af Lyngbygård Å ved en afstrømning på 11 l/s/km². På figur 13 ses oversvømmelsesudbredelse ved en afstrømning på 19 l/s/km², hvilket svarer til en Q90% afstrømning, som statistisk set forventes at forekomme 37 dage om året.

Figur 13: Oversigtskort over estimerede oversvømmelser (lyseblå) fra det genslyngede forløb af Lyngbygård Å (orange).

De vandløbsnære arealer tages ud af landbrugsdrift som en del af projektet. De beskrevne ændringer vurderes dermed ikke at påvirke brugen af de vandløbsnære arealer.

Århus Å

Etablering af det nye forløb af Århus Å vil medføre højere vandstand i Århus Å nedstrøms Holmbækvej, da vandløbsbunden hæves på den første del af det nye forløb af åen. For at sikre mod øget oversvømmelsesrisiko etableres de beskrevne overløbskanter ved Århus Å's nuværende indløb til Årslev Engsø samt ved Lyngbygård Å's nuværende indløb til engsøen. Overløbskanterne skal sikre, at vand fra åen kan aflaste til Årslev Engsø ved ekstremhændelser.

26. oktober 2026
Side 20 af 35

Der er foretaget modelberegninger, som sammenholder vandstande umiddelbart nedstrøms Holmbækvej for de nuværende og projekterede forhold. Beregningerne er foretaget for forskellige karakteristiske afstrømninger samt for ekstremhændelsen i vinteren 2020, hvor den højeste vandstand blev målt den 26. februar. Resultatet af modelberegningerne ses i tabel 3. Her fremgår det, at projektet medfører højere vandstand ved de anvendte karakteristiske afstrømninger. Der beregnes imidlertid lavere vandstand ved ekstremhændelsen i 2020, hvilket skyldes, at vand fra åen kan aflaste til Årslev Engsø via overløbskanterne. Derudover er der et større tilgængeligt stuvningsvolumen i engsøen, når hele vandløbets vandføring ikke løber derigennem.

Tabel 3: Oversigt over modelberegnete vandspejlskoter i Århus Å nedstrøms Holmbækvej ved eksisterende og projekterede forhold.

	Eksisterende forhold [m DVR90]	Projekterede forhold [m DVR90]	Difference [cm]
Sommermedian	1,61	1,64	+3
Årsmedian	1,63	1,69	+6
Vintermedian	1,71	1,86	+15
Vintermedian maks.	2,07	2,26	+19
Maks. (26. februar 2020)	2,55	2,48	-7

På baggrund af ovennævnte modelberegninger vurderes det, at projektet ikke medfører øget oversvømmelsesrisiko for ejendomme langs Århus Å i forbindelse med ekstremhændelser. Tværtimod kan projektet medvirke til at sænke vandstanden i forbindelse med ekstremhændelser. De beregnede vandspejlsstigninger ved de anvendte karakteristiske afstrømninger sker i perioder, hvor der ikke er risiko for oversvømmelse af ejendomme langs åen. Dette vurderes heller ikke at være tilfældet efter realisering af projektet, da ejendommene fortsat ligger relativt højt i forhold til de beregnede vandspejle.

Årslev Engsø

Det aktuelle projekt medfører ændret vandtilførsel til Årslev Engsø i smoltperioden, hvor størstedelen af vandet fra Lyngbygård Å og Århus Å ledes

udenom engsøen. Udenfor smoltperioden vil der ikke være ændringer i vandstanden, da alt vandet ledes gennem engsøen ligesom under de eksisterende forhold.

26. oktober 2026
Side 21 af 35

Der er foretaget modelberegninger, som sammenholder vandstanden i Årslev Engsø under de nuværende og fremtidige forhold i smoltperioden. Beregningerne viser, at der kun vil være mindre vandspejlsændringer (<10 cm) som følge af projektet. Dette skyldes, at engsøen modtager et overskud af vand fra det direkte opland, som er tilstrækkeligt til at opretholde vandstanden i engsøen. På den baggrund vurderes det, at projektet ikke vil medføre væsentlige ændringer i Årslev Engsøs vandstand eller udbredelse. Projektet vurderes ligeledes ikke at påvirke afvandingsforholdene på de sønære naturarealer.

Brabrand Sø

I smoltperioden vil vand fra Århus Å og Lyngbygård Å ledes hurtigere til Brabrand Sø, da det føres uden om Årslev Engsø. Det betyder, at vandstanden i Brabrand Sø kan stige hurtigere end under de nuværende forhold. Udenfor smoltperioden vil projektet ikke påvirke vandstanden i Brabrand Sø.

Der er foretaget modelberegninger, som sammenholder vandstanden i Brabrand Sø under de nuværende og fremtidige forhold i smoltperioden. Beregningerne viser, at vandspejlsændringerne vil være ned til 1 cm ved små vandføringer. Ved større vandføringer beregnes gradvist større vandspejlsændringer (op til 10 cm) indtil de projekterede overløbskanter kommer i funktion og der aflastes til Årslev Engsø. Ved store afstrømningshændelser, hvor der aflastes til Årslev Engsø via overløbskanterne, beregnes ikke øget vandstand for de fremtidige forhold.

Vandområdeplanerne

Projektet medfører fysiske ændringer i Århus Å og Lyngbygård Å, der begge er målsat til god økologisk tilstand i Vandområdeplanerne 2021-2027. Derudover sker der indirekte påvirkning af Årslev Engsø og Brabrand Sø, idet der ændres på afstrømningen og tilførslen af næringsstoffer til de to søer. Endelig sker der indirekte påvirkning af en række vandløb i Århus Å- og Lyngbygård Å-systemerne, idet passageforholdene forbedres for de nedtrækkende ørredsmolt fra vandløbene. I de følgende afsnit redegøres der for projektets konsekvenser for de enkelte målsatte vandområder.

Lyngbygård Å

Projektstrækningen af Lyngbygård Å er inddelt i to separate vandområder (o10483 og o8673), der begge er målsat til god økologisk tilstand i statens Vandområdeplaner. Vandområde o10483 har aktuelt moderat økologisk tilstand. Tilstanden for de enkelte kvalitetselementer er:

- Smådyr: Høj økologisk tilstand
- Makrofyter: Moderat økologisk tilstand

- Fisk: Moderat økologisk tilstand
- Benthiske alger: Moderat økologisk tilstand. Nyere undersøgelser fra 2020 i station 26000096 viser imidlertid god økologisk tilstand for benthiske alger.

26. oktober 2026
Side 22 af 35

Vandområde 08673 har aktuelt moderat økologisk tilstand. Vandløbet har høj økologisk tilstand for smådyr og ukendt økologisk tilstand for de øvrige kvalitetselementer. Det vurderes dog, at tilstanden for de øvrige kvalitetselementer reelt set er den samme som for vandområde 010483. Den samlede moderate tilstand skyldes, at der ikke er målopfyldelse for kemisk tilstand og nationalt specifikke stoffer (beskrives nedenfor).

De projekterede tiltag vurderes at forbedre vandløbets fysiske forhold, hvilket kan bidrage til at indfri miljømålet om god økologisk tilstand. I det følgende redegøres der for projektets konsekvenser for de enkelte kvalitetselementer:

- Smådyr: Genskabelse af et terrænnært slynget vandløb med gode fysiske forhold og en stor variation i bundsubstrater vurderes at sikre optimale forhold for en varieret smådyrsfauna. Projektet vurderes således at kunne sikre, at der fortsat vil være høj økologisk tilstand for smådyr i vandløbet.
- Makrofyter: Genskabelse af et terrænnært slynget vandløb vil understøtte udvikling af en riparisk zone, som er af stor betydning for den økologiske tilstand for makrofyter. Projektet vurderes således at kunne bidrage til at indfri målet om god økologisk tilstand for makrofyter. Projektet vurderes under alle omstændigheder ikke at medføre tilstandsforringelser eller hindre målopfyldelse for makrofyter.
- Fisk: Genskabelse af et slynget vandløb med en høj grad af fysisk variation vil bidrage til forbedret økologisk tilstand for fisk, idet der skabes gydebanker for ørred, samt at der kommer øget tilgængelighed af skjulesteder for ørredyngel og øvrige fisk. Projektet vurderes derudover at bidrage til forbedret økologisk tilstand for fisk i opstrøms dele af Lyngbygård Å og tilløb, da de vandrende ørredsmolt ikke længere vil være udsat for stor dødelighed gennem Årslev Engsø.
- Benthiske alger: Genskabelse af et fysisk varieret vandløb kan bidrage med øget tilgængelighed og variation i faste substrater for benthiske alger. Samtidig bidrager projektet til fjernelse af fosfor i vandløbsvandet, hvilket er en væsentlig faktor for den økologiske tilstand for benthiske alger. På den baggrund vurderes projektet at kunne bidrage til forbedret økologisk tilstand for benthiske alger. Projektet vurderes derudover ikke at medføre tilstandsforringelser eller hindre opretholdelse af den nuværende gode økologiske tilstand.

Begge vandområder af Lyngbygård Å har god kemisk tilstand og ikke-god økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer. Projektet vurderes ikke at medføre tilstandsforringelser eller hindre målopfyldelse for de nævnte kvalitetselementer. Det begrundes med, at der ikke ændres på de vandkemiske forhold i vandløbet, udover at projektet bidrager til fjernelse af kvælstof og fosfor.

26. oktober 2026
Side 23 af 35

Århus Å

Århus Å (vandområde 010478) har aktuelt moderat økologisk tilstand. Tilstanden for de enkelte kvalitetselementer er:

- Makrofyter: Høj økologisk tilstand
- Smådyr: Høj økologisk tilstand
- Benthiske alger: God økologisk tilstand
- Fisk: Moderat økologisk tilstand.

Med projektet etableres et ca. 2,82 km langt nyt forløb af Århus Å langs nordsiden af Årslev Eng sø. Vandløbet etableres med relativt lavt fald på gennemsnitligt ca. 0,3 ‰, hvilket vurderes at være en naturgiven konsekvens af, at vandløbet etableres i et fladt lavbundsareal. Vandløbet etableres derudover i et let slynget forløb under hensyntagen til det omkringliggende terræn. I det følgende redegøres der for projektets konsekvenser for de enkelte kvalitetselementer:

- Smådyr: Med etablering af det nye forløb af Århus Å skabes flere levesteder for de smådyr, som allerede findes i de opstrøms dele af Århus Å. Den nye strækning af Århus Å er karakteriseret ved et relativt lavt fald, hvilket begrænser strækningens potentiale som levested for smådyrsarter knyttet til hurtigt strømmende vand. Projektet vurderes under alle omstændigheder ikke at medføre tilstandsforringelser på de eksisterende opstrøms strækninger af Århus Å.
- Makrofyter: Med etablering af det nye forløb af Århus Å skabes flere levesteder for de makrofyter, som findes i de opstrøms dele af Århus Å. Det nye forløbs potentiale for at understøtte høj økologisk tilstand afhænger af de konkrete fysiske forhold, herunder vandløbets udformning samt substrat- lysforhold. Projektet vurderes under alle omstændigheder ikke at medføre forringelser af den aktuelle økologiske tilstand eller hindre målopfyldelse.
- Benthiske alger: Det nye forløb af Århus Å vil skabe nye levesteder for benthiske alger. Strækningen potentiale som levested for benthiske alger afhænger af en række faktorer, herunder hydrologi, vandkemi, bundsubstrat og lysforhold. Projektet vurderes ikke at medføre tilstandsforringelser eller hindre målopfyldelse for benthiske alger på opstrøms strækninger af Århus Å.
- Fisk: Det nye forløb af Århus Å vurderes at have begrænset potentiale som gyde- og opvækstområde for ørred pga. strækningens lave

fald. Etablering af det nye forløb af vandløbet vil dog skabe nye habitater for en række fiskearter som f.eks. gedde, aborre, skalle og øvrige fiskearter, som trives i langsomt strømmende vandløb. Projektet vurderes derudover at bidrage til forbedret økologisk tilstand for fisk i opstrøms dele af Århus Å og tilløb, da de vandrende ørredsmolt ikke længere vil være udsat for stor dødelighed gennem Årslev Engsø.

26. oktober 2026
Side 24 af 35

Århus Å har god kemisk tilstand men ikke-god økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer. Projektet vurderes ikke at medføre tilstandsforringelser eller hindre målopfyldelse for de nævnte kvalitetselementer, idet der ikke ændres på de vandkemiske forhold i vandløbet.

Årslev Engsø

Årslev Engsø er målsat til moderat økologisk tilstand i Vandområdeplanerne 2021-2027. Engsøens aktuelle samlede økologiske tilstand er moderat. Tilstanden for de enkelte kvalitetselementer er:

- Planteplankton: Moderat økologisk tilstand
- Makrofyter: God økologisk tilstand
- Iltmætning: God økologisk tilstand
- Kvælstofindhold: God økologisk tilstand
- Fosforindhold: Ikke-god økologisk tilstand
- Fisk: Ukendt
- Benthiske invertebrater: Ukendt
- Anden akvatisk flora: Ukendt
- Nationalt specifikke stoffer: Ukendt

Projektet medfører ingen fysiske ændringer af Årslev Engsø. Der sker en indirekte påvirkning af engsøen, idet der ændres på vandtilførslen til engsøen, når smoltpassagen er aktiveret. Ansøger har med hydrauliske modelberegninger redegjort for, at der, som følge af projektet, kan forventes periodiske vandspejlsændringer i Årslev Engsø på mindre end 10 cm, når omløbet er aktivt. Disse ændringer vurderes at være af uvæsentlig karakter og uden betydning for engsøens økologiske tilstand. Projektet medfører desuden en let reduceret næringsstofftilførsel til Årslev Engsø, hvilket vil være til gavn for søens tilstand.

Brabrand Sø

Brabrand Sø er målsat til god økologisk tilstand i Vandområdeplanerne 2021-2027. Brabrand Sø har aktuelt dårlig økologisk tilstand. Tilstanden for de enkelte kvalitetselementer er:

- Planteplankton: Dårlig økologisk tilstand
- Makrofyter: Ring økologisk tilstand
- Iltmætning: God økologisk tilstand

- Kvælstofindhold: Ikke-god økologisk tilstand
- Fosforindhold: Ikke-god økologisk tilstand
- Fisk: dårlig økologisk tilstand
- Benthiske invertebrater: Ukendt
- Anden akvatisk flora: Ukendt
- Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand

26. oktober 2026
Side 25 af 35

Jævnfør genbesøget af Vandområdeplanerne 2021-2027 (udgivet 20-12-2024) har Brabrand Sø et indsatsbehov på 2.504 kg fosfor pr. år. Indsatsbehovet er et udtryk for, hvor meget tilførslen af fosfor til søen skal reduceres for at indfri miljømålet om god økologisk tilstand.

Projektet medfører ingen fysiske ændringer af Brabrand Sø. Der sker en indirekte påvirkning af Brabrand Sø, idet der ændres på vandtilførslen til søen, når smoltpassagen er aktiveret. Når omløbet aktiveres, vil vandet som udgangspunkt løbe hurtigere til Brabrand Sø idet kun en delmængde af vandet forsinkes i Årslev Engsø. Det betyder at vandstanden i Brabrand Sø kan stige en smule hurtigere, når omløbet aktiveres. Ved små vandføringer vil forskellen være helt ned til 1 cm, mens der ved større vandføringer, lige inden overløbene kommer i funktion, kan ses op til omkring 10 cm højere vandstand ved projekterede forhold. Ved de store hændelser, hvor der kan være risiko for oversvømmelser, vil en stor del af vandet løbe i Årslev Engsø via overløbene, selv om omløbet er aktiveret. På den måde udnyttes kapaciteten i Årslev Engsø fortsat og vandstanden i Brabrand Sø vil derfor ved store regnhændelser faktisk være en smule lavere end tilfældet er i dag (op mod 5 cm). Det skyldes, at overløbene i Årslev Engsø aflaster de største vandføringer, frem til Årslev Engsø er fyldt. De beskrevne ændringer vurderes at være uden betydning for muligheden for at opnå målet om god økologisk tilstand i Brabrand Sø.

I perioden hvor smoltpassagen er aktiveret, vil en delmængde af vandet fra Århus Å og Lyngbygård Å afledes direkte til Brabrand Sø uden forudgående næringsstoffrensning i Årslev Engsø, hvilket som udgangspunkt vil øge tilførslen af fosfor til Brabrand Sø. Projektet rummer dog en række øvrige tiltag, som samtidig har en fosforreducerende effekt, herunder vandløbsoversvømmelser som følge af genslyngning af Lyngbygård Å og etablering af sandfang i Århus Å. Aarhus Kommune har fået et konsulentfirma til at opstille og gennemføre modelberegninger af projektets samlede påvirkning af fosfortilførslen til Brabrand Sø. Beregningerne er gennemført i overensstemmelse med statens beregningsvejledninger og viser en forventet nettoreduktion i tilførslen af totalfosfor til Brabrand Sø på 5 kg pr. år. På denne baggrund vurderes projektet ikke at medføre tilstandsforringelse af Brabrand Sø eller at hindre opfyldelse af miljømålet som følge af projektets påvirkning af fosfortilførslen.

Århus Å nedstrøms Årslev Engsø

Strækningen af Århus Å mellem Årslev Engsø og Brabrand Sø (vandområde o3200) er udpeget som stærkt modificeret og målsat til godt økologisk potentiale i Vandområdeplanerne 2021-2027. Strækningen har aktuelt moderat økologisk potentiale, hvor tilstanden for de enkelte kvalitetselementer er:

- Makrofyter: ukendt potentiale
- Smådyr: ukendt potentiale
- Benthiske alger: ukendt potentiale
- Fisk: ukendt potentiale

Strækningen har derudover ikke-godt økologisk potentiale for nationalt specifikke stoffer og god kemisk tilstand. Strækningen har således ikke målopfyldelse.

Det aktuelle projekt omfatter etablering af et nyt udløb fra Årslev Engsø samt etablering af et reguleringsbygværk, hvilket medfører fysiske ændringer af den omhandlede strækning af Århus Å. Tiltagene vurderes ikke at forringe strækningens fysiske forhold. Projektet vil derudover ikke medføre væsentligt ændrede afstrømnings- eller vandstandsforhold på vandløbsstrækningen. På den baggrund vurderes projektet samlet set ikke at hindre muligheden for målopfyldelse eller medføre tilstandsforringelser i Århus Å nedstrøms Årslev Engsø.

Århus Å nedstrøms Brabrand Sø

Strækningen af Århus Å nedstrøms Brabrand Sø (vandområde o3201) er udpeget som stærkt modificeret og målsat til godt økologisk potentiale i Vandområdeplanerne 2021-2027. Strækningen er derudover karakteriseret ved naturgivne forhold i form af saltvandspåvirkning. Strækningen har aktuelt moderat økologisk potentiale, hvor tilstanden for de enkelte kvalitetselementer er:

- Makrofyter: godt potentiale
- Smådyr: godt potentiale
- Benthiske alger: godt potentiale
- Fisk: godt potentiale

Strækningen har derudover ikke-godt økologisk potentiale for nationalt specifikke stoffer og ikke-god kemisk tilstand. Strækningen har således ikke målopfyldelse.

Det aktuelle projekt vurderes ikke at medføre tilstandsforringelser eller hindre målopfyldelse i Århus Å nedstrøms Brabrand Sø. Det begrundes med, at projektet hverken medfører fysiske ændringer eller væsentligt ændrede afstrømnings- eller vandstandsforhold i vandløbet.

26. oktober 2026

Side 26 af 35

Øvrige målsatte vandløb

Århus- og Lyngbygård Å-systemerne rummer ca. 100 km målsatte vandløb, som i de fleste tilfælde har gode fysiske forhold og potentiale til at rumme selvreproducerende ørredbestande. Mange af vandløbene har i dag dårlig økologisk tilstand for fisk, hvilket vurderes at kunne tilskrives den høje smoltdødelighed i Årslev Engso. Gennemførelse af det aktuelle projekt forventes at bidrage til forbedret økologisk tilstand i de omhandlede vandløb, idet smoltdødeligheden gennem Årslev Engso mindskes.

26. oktober 2026

Side 27 af 35

Aarhus Bugt

Århus Å afvander til Aarhus Bugt (vandområde 147, Aarhus Bugt og Begtrup Vig), der er målsat til god økologisk tilstand i Vandområdeplanerne 2021-2027. Aarhus Bugt har aktuelt ringe økologisk tilstand. Tilstanden for de enkelte kvalitetslementer er:

- Fytoplankton (klorofyl: Moderat økologisk tilstand
- Rodfæstede planter: Ringe økologisk tilstand
- Bunddyr: God økologisk tilstand
- Iltforhold: Ikke anvendelig
- Vandets klarhed: Ikke anvendelig

Jævnfør genbesøget af Vandområdeplanerne 2021-2027 (udgivet 20-12-2024) har Aarhus Bugt aktuelt en årlig kvælstoftilførsel (statusbelastning) på 649,2 ton N/år. Derudover er der angivet en målbelastning på 700,3 tons N/år, hvilket er et udtryk for, hvor meget kvælstof der maksimalt kan tilføres fra oplandet uden at det hindrer opfyldelse af miljømålet om god økologisk tilstand. Statusbelastningen er mindre end målbelastningen, hvilket indikerer, at det ikke er kvælstoftilførslen fra Aarhus Bugts opland, der er årsagen til den manglende mål opfyldelse.

I smoltperioden vil en stor del af vandet fra Århus Å og Lyngbygård Å ledes udenom Årslev Engso, hvorved vandet ikke renses for kvælstof i samme grad som uden for smoltperioden. Dette medfører som udgangspunkt en øget kvælstofudledning til Aarhus Bugt. Den projekterede genslyngning af Lyngbygård Å kan samtidig fjerne kvælstof gennem vandløbsoversvømmelser. En konsulent har efter anmodning fra Aarhus Kommune beregnet, at projektet medfører en samlet merudledning af kvælstof til Aarhus Bugt på 683 kg kvælstof pr. år. Den forøgede kvælstoftilførsel svarer til 0,11 % af statusbelastningen af Aarhus Bugt. Den forøgede kvælstofudledning vurderes at være uvæsentlig i forhold til muligheden for at opnå mål opfyldelse i Aarhus Bugt. Det begrundes med, at udledningen udgør en ganske begrænset andel af den samlede nuværende kvælstoftilførsel til bugten, samt at den samlede kvælstoftilførsel efter gennemførelse af projektet fortsat vil ligge væsentligt under målbelastningen for Aarhus Bugt.

Århus Bugt har derudover ikke-god kemisk tilstand og ikke-god økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer. Projektet vurderes ikke at hindre muligheden for at opnå målopfyldelse for de nævnte parametre, idet projektet ikke ændrer på vandløbenes vandkemiske forhold udover de beskrevne ændringer i kvælstof og fosfor.

26. oktober 2026
Side 28 af 35

Natura 2000

Projektområdet ligger delvist indenfor Natura 2000 område N233 Brabrand Sø med omgivelser. Udpegningsgrundlag for Natura 2000 området fremgår af tabellen nedenfor.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 233		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Rigkær (7230)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	Odder (1355)
	Damflagermus (1318)	

I de følgende afsnit beskrives de enkelte udpegningsgrundlag for Natura 2000 området, og der foretages en vurdering af, om projektet kan medføre væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlagene.

Næringsrig sø

Årslev Engsø og Brabrand Sø er kortlagt som næringsrige søer og derudover målsat i Vandområdeplanerne, jf. afsnittet om vandområdeplanerne ovenfor. Projektet resulterer i en let reduceret tilførsel af kvælstof og fosfor til Årslev Engsø, mens der til Brabrand Sø vil være en let øget kvælstoftilførsel og reduceret fosfortilførsel. De ændrede næringsstofftilførsler som følge af det aktuelle projekt vurderes at være af så begrænset betydning, at de ikke vil medføre målbare påvirkninger af søernes økologiske tilstand. Projektet vurderes derudover ikke at medføre væsentlige ændringer i søernes vandsandsforhold.

Syd for Brabrand Sø ligger der tre små (< 5 ha) kortlagte næringsrige søer. Søerne ligger mere end 2 kilometer fra projektområdet, og berøres ikke direkte af projektet. På den baggrund vurderes projektet ikke at medføre væsentlig påvirkning af de tre søer.

Samlet set vurderes projektet således ikke at medføre væsentlig påvirkning af næringsrige søer indenfor Natura 2000-området.

Rigkær

Der er kortlagt en række rigkær omkring Årslev Engsø (figur 14). Rigkærene har aktuelt moderat naturtilstand. Rigkærene er afhængige af høj

grundvandsstand. Jævnfør Natura 2000 plan 2022-2027 for området skyldes rig-kærenes moderate naturtilstand generelt, at rigkærene er uden drift, hvilket medfører problemer med tilgroning i høje urter og græsser. Derudover kan rigkærene påvirkes negativt af oversvømmelser med næringsrigt sø- og vandløbsvand.

26. oktober 2026
Side 29 af 35

To af de kortlagte rigkær er beliggende umiddelbart syd for diget, der løber langs engsøens nordside. Rigkærene berøres ikke direkte af projektet, da det nye forløb af Århus Å etableres på nordsiden af diget. Ansøger har redegjort for, at rigkærene ligger over et eksisterende lerlag i jorden, samt at der er et forholdsvis højt grundvandstryk og en opadrettet grundvandsgradient i området, som bidrager til at opretholde en høj grundvandsstand i rigkærene. Derudover strømmer grundvandet i området generelt fra vest mod øst.

Etablering af det nye forløb af Århus Å vurderes ikke at medføre ændret afvanding af rigkærene, idet rigkærene ligger oven på et eksisterende lerlag, som bidrager til at opretholde en høj grundvandsstand. Derudover er der generelt høj grundvandsstand og en opadrettet grundvandsgradient i området, som ligeledes bidrager til at opretholde den høje grundvandsstand i rigkærene. Endelig vurderes det nye forløb ikke at medføre væsentlige ændringer i den generelle grundvandsstrømning i området, idet vandløbet og grundvandsstrømningen løber i samme retning.

Der er kortlagt en række rigkær omkring Brabrand Sø (figur 15). Rigkærene har aktuelt moderat eller god tilstand. Projektet medfører ingen fysiske ændringer af Brabrand Sø og dermed heller ikke af rigkærene omkring søen. I projektets driftsfase vil der ske en ændret vandtilførsel til Brabrand Sø, idet vandet ledes udenom Årslev Engsø, når smoltpassagen er aktiveret. Det betyder, at vandet som udgangspunkt vil løbe hurtigere til Brabrand Sø idet kun en delmængde af vandet forsinkes i Årslev Engsø. Derved kan vandstanden i Brabrand Sø stige en smule hurtigere, når omløbet aktiveres. Ved små vandføringer vil forskellen være helt ned til 1 cm, mens der ved større vandføringer, lige inden overløbene kommer i funktion, kan ses op til omkring 10 cm højere vandstand ved projekterede forhold. Ved de store hændelser, hvor der kan være risiko for oversvømmelser, vil en stor del af vandet løbe i Årslev Engsø via overløbene, selv om omløbet er aktiveret. Herved udnyttes kapaciteten i Årslev Engsø fortsat, og derfor vil vandstanden i Brabrand Sø ved store regnhændelser faktisk være en smule lavere end tilfældet er i dag (op mod 5 cm). Det skyldes, at overløbene i Årslev Engsø aflaster de største vandføringer, frem til Årslev Engsø er fyldt.

Når omløbet ikke er aktiveret, vil vandstanden i Brabrand Sø være uændret i forhold til nuværende forhold.

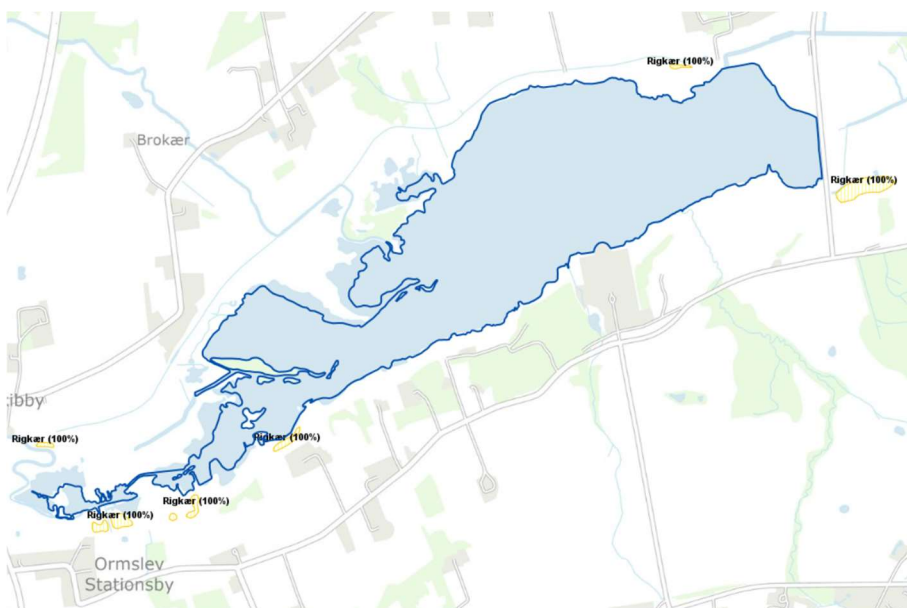
På baggrund af ovenstående vurderes projektet ikke at medføre øget risiko for oversvømmelser fra Brabrand Sø. Dermed vurderes de beskrevne

ændringer ligeledes ikke at medføre øget risiko for oversvømmelse af rigkær ved Brabrand Sø med næringsrigt søvand.

26. oktober 2026
Side 30 af 35

På baggrund af ovenstående vurderes projektet samlet set ikke at medføre væsentlig påvirkning af kortlagte rig-kær indenfor Natura 2000 området.

Figur 14: Oversigtskort med angivelse af naturtypen rigkær ved Årslev Eng sø.

Figur 15: Oversigtskort med angivelse af naturtypen rigkær ved Brabrand Sø.

Bøg på muld

Naturtypen er kortlagt i et område syd for Brabrand Sø ca. 1,1 km sydøst for projektområdet. Projektet medfører ingen direkte påvirkning af naturtypen.

Derudover ligger naturtypen så langt fra projektområdet, at en væsentlig påvirkning som følge af projektet kan afvises.

26. oktober 2026
Side 31 af 35

Ege-blandskov

Naturtypen er kortlagt ca. 3,1 km fra projektområdet. Projektet medfører ingen direkte påvirkning af naturtypen. Derudover ligger naturtypen så langt fra projektområdet, at en væsentlig påvirkning som følge af projektet kan afvises.

Elle- og askeskov

Naturtypen elle- og askeskov er kortlagt ved Lyngbygård Å's nuværende indløb til Årslev Engsø (figur 14). Derudover er naturtypen kortlagt flere steder omkring Brabrand Sø, herunder ved Århus Å's indløb til Brabrand Sø ca. 600 m øst for projektområdet. Naturtypen er generelt knyttet til vandløb eller områder med øvrig vandbevægelse.

Figur 16: oversigtskort med angivelse af naturtypen elle-og askeskov ved Lyngbygård Å's nuværende indløb til Årslev Engsø.

Med projektet etableres et nyt fælles indløb af Århus Å og Lyngbygård Å i Årslev Engsøs østende. Der etableres et vandindtag ved Lyngbygård Å's nuværende indløb til engsøen, så der opretholdes en vandtilførsel til den kortlagte elle- og askeskov. Vandindtaget dimensioneres efter at lede ca. 50 %

af Lyngbygård Å's nuværende middel-vandføring til elle- og askeskoven via det nuværende forløb af Lyngbygård Å. Herved opretholdes der en konstant vandtilførsel og vandbevægelse i den kortlagte elle- og askeskov. Det vurderes på den baggrund, at naturtypens grundforudsætninger er opretholdt, hvorved en væsentlig påvirkning kan udelukkes. Projektet medfører ikke i øvrigt påvirkninger af arealer kortlagt som elle- og askeskov. På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af naturtypen afvises.

26. oktober 2026
Side 32 af 35

Stor vandsalamander

Der er registreret stor vandsalamander i et vandhul syd for Brabrand Sø ca. 2,1 km fra projektområdet. Projektet medfører ingen direkte påvirkning af vandhullet, og på den baggrund kan en væsentlig påvirkning af arten afvises.

Damflagermus

Damflagermus er registreret mellem Årslev Engsø og Brabrand Sø ca. 500 m fra projektområdet. Det vurderes, at damflagermus generelt bevæger sig og jager i området omkring Årslev Engsø og Brabrand Sø.

Projektet omfatter ikke rydning af træer eller fjernelse af bygninger, der vurderes at kunne udgøre et egnet yngle- eller rastested for damflagermus eller øvrige arter af flagermus. Anlægsarbejdet udføres i dagtimerne og vurderes dermed ikke at påvirke damflagermusens fourageringsmuligheder, idet de er nataktive. I projektets driftsfase vurderes der ligeledes ikke at være en påvirkning af flagermus, idet områdets nuværende ledelinjer og fourageringsmuligheder opretholdes.

På baggrund af ovenstående kan en væsentlig påvirkning af damflagermus afvises.

Odder

Der er registreret odder i Årslev Engsø og Brabrand Sø samt i projektområdets vandløb. Selve projektområdet langs med diget nord for Årslev Engsø er dog præget af væsentlig menneskelig aktivitet, da der går en sti ovenpå diget. Projektområdet vurderes derfor ikke at rumme oplagte yngle- eller rastesteder for odder. Anlægsarbejderne udføres i dagtimerne, og vurderes dermed ikke at forstyrre eventuelle fødesøgende oddere, da de typisk er nataktive. I projektets driftsfase vurderes der ikke at være nogen påvirkning af odderen, da området i sin helhed opretholdes som i dag, samt at der vil være mulighed for fødesøgning i de nye forløb af Århus Å og Lyngbygård Å.

På baggrund af ovenstående kan en væsentlig påvirkning af odder afvises.

Sammenfattende Natura 2000 vurdering

Det vurderes samlet set, at projektet ikke medfører væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlag for Natura 2000 område N233 Brabrand Sø med

omgivelser. Det vurderes ud fra, at projektet har en minimal indvirkningsradius, idet projektets konsekvenser er begrænset til selve området, hvor der sker fysiske anlægstiltag, samt at anlægsarbejderne ikke berører udpegningsgrundlag for Natura 2000 området. I projektets driftsfase vurderes der ligeledes ikke at ske en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlag for Natura 2000 området, idet der ikke ændres væsentligt på de nuværende hydrologiske forhold omkring de registrerede naturtyper. Projektets driftsfase vurderes ligeledes ikke at påvirke yngle- eller rastesteder for de arter, der udgør udpegningsgrundlag for Natura 2000 området.

26. oktober 2026
Side 33 af 35

Projektet vurderes derudover ikke at kunne påvirke øvrige Natura 2000 områder. Det vurderes ud fra afstanden til de øvrige nærmeste Natura 2000 områder, samt at der ikke sker fysiske ændringer udover i selve projektområdet.

Bilag IV arter

Der vurderes at være mulighed for forekomst af flere forskellige bilag IV arter indenfor projektområdet. Teknik og Miljø har gennemgået artsregistreringer på www.arter.dk i oktober 2026. I de følgende afsnit gennemgås de enkelte arter, der er registreret eller forventes at kunne forekomme i projektområdet, og det vurderes, om de kan påvirkes af projektet.

Odder

Der er registreret odder i Årslev Engsø og Brabrand Sø samt i projektområdets vandløb. Selve projektområdet langs med diget nord for Årslev Engsø er dog præget af væsentlig menneskelig aktivitet, da der går en sti ovenpå diget. Projektområdet vurderes derfor ikke at rumme oplagte yngle- eller rastesteder for odder. Anlægsarbejderne udføres i dagtimerne og i et område præget af menneskelig aktivitet, og vurderes dermed ikke at forstyrre eventuelle føde-søgende oddere, da de typisk er nataktive. I projektets driftsfase vurderes der ikke at være nogen påvirkning af odderen, da området i sin helhed opretholdes som i dag, samt at der vil være mulighed for fødesøgning i de nye forløb af Århus Å og Lyngbygård Å.

Projektet vurderes samlet set ikke at påvirke yngle- eller rastesteder for odde i projektområdet.

Flagermus

Der vurderes at være mulighed for forekomst af en række flagermusarter i projektområdet. Området vurderes bl.a. at blive anvendt i forbindelse med flagermusenes fouragering.

Projektet omfatter ikke rydning af træer eller fjernelse af bygninger, der vurderes at kunne udgøre et egnet levested for flagermus. Anlægsarbejdet udføres i dagtimerne og vurderes dermed ikke at påvirke flagermusenes

fourageringsmuligheder, idet de er nataktive. I projektets driftsfase vurderes der ligeledes ikke at være en påvirkning af flagermus, idet områdets nuværende led-linjer og fourageringsmuligheder opretholdes.

26. oktober 2026
Side 34 af 35

Projektet vurderes samlet set ikke at påvirke yngle- eller rastesteder for flagermus i projektområdet.

Øvrige bilag IV-arter

Der er registreret stor vandsalamander og spidssnudet frø i vandhuller i området omkring Årslev Engsø. Arterne vurderes ikke at være knyttet til Århus Å og Lyngbygård Å, hvor der sker fysiske ændringer i forbindelse med det aktuelle projekt. Erstatningsvandhullet indgår i projektet med henblik på at opretholde egnede levesteder for padderne. På den baggrund vurderes det, at projektet ikke vil påvirke yngle- eller rastesteder for de nævnte arter.

Der er desuden registreret grøn mosaikgoldsmed udenfor projektområdet i området omkring Brabrand Sø. Projektet medfører ingen fysiske ændringer i dette område. På den baggrund vurderes det, at projektet ikke vil påvirke yngle- eller rastesteder for de nævnte arter.

Okker

Projektområdet er ikke udpeget som okkerpotentielt. Projektet omfatter derudover ikke dræning eller grundvandssænkning. På den baggrund vurderes det, at projektet ikke vil medføre øget okkerudvaskning.

Miljøvurderingsloven

Det aktuelle projekt vurderes at være omfattet af følgende punkter i miljøvurderingslovens³ bilag 2:

- 10f) *Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb.*
- 10g) *Dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).*

Aarhus Kommune har i afgørelse af 23. oktober 2026 truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 om, at det aktuelle projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Projektet kan således gennemføres uden udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport og uden kommunens tilladelse efter miljøvurderingslovens § 15.

Naturbeskyttelsesloven

Projektet medfører tilstandsændringer i Lyngbygård Å og Århus Å, der er udpeget som beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3. Projektet vil

³ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

derudover medføre tilstandsændringer i engarealer på nordsiden af Årslev Engsø, der er registreret som beskyttede.

26. oktober 2026
Side 35 af 35

Det vurderes, at der kan opnås dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de projekterede tiltag, da de samlet set vurderes at være naturforbedrende. Tilladelse efter vandløbsloven til projektet vil først blive meddelt, når der er truffet afgørelse om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Med venlig hilsen

Thor Joensen
Sagsbehandler

Kristiina Mardi
Sagsbehandler

Høringsliste

Følgende orienteres om tilladelsen:

Lodsejere

Ejere af de berørte matrikler

Organisationer

- Fiskeriinspektorat Øst
- Miljøstyrelsen
- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark
- Dansk Ornitologisk Forening i Århus
- Dansk Botanisk Forening
- Friluftsrådet, Kreds Århus Bugt
- Danmarks Fritidsfiskerforbund
- Kystdirektoratet
- Moesgård Museum